परिवर्तनको लागि
क्राईम अपरेशन
CRIME OPERATION साप्ताहिक

❑ वर्ष ११ ❑ अंक ६ २०७९ भाद्र १२ गते आईतवार Sunday 28, AUG 2022 ❑ पृष्ठ: ६, ❑ मूल्य रु. १०/-

१ सय ६ पृष्ठको विराटनगर महानगरपालिकाको श्वेतपत्र जारी, आर्थिक बोझमात्र थपिएको निष्कर्ष

कार्यकालको ९० दिन भित्र महानगरपालिका मेयर नागेश कोइराला उपमेयर शिल्पा निराला कार्की लगायतका जनप्रतिनिधीहरु श्वेतपत्र जारी गर्दै।

विराटनगर। प्रदेश नं. १ मा एक मात्र महानगरपालिकाको रुपमा रहेको विराटनगर महानगर पालिकाको दोस्रो कार्यकालको लागि निर्वाचित भएका मेयर नागेश कोईरालाल आफ्नो कार्यकालको ९० दिन भित्र १०६ पृष्ठको विराटनगर महानगरपालिका स्वेतपत्र २०७९ जारी गरको छ।

विराटनगर महानगरपालिकाका उपमेय, १९ वटै वडा अध्यक्षहरु, सदस्यहरु र पत्रकारहरुको बीचमा महानगरपालिकाको सभाहलमा स्वेतपत्र जारी गरेको हो।

उक्त स्वतपत्रमा भनिएको छ २०७४/०७५ देखि २०७८/०७९ सम्म भएको प्रयासवाट प्राप्त आर्थिक तथा सामाजिक विकासका उपलब्धिको विद्यमान अवस्था, श्रोतको परिचालन तथा व्यवस्थापकीय पक्षहरुको यथार्थ चित्रण र कमजोर पक्ष तथा चुनौती हरुको तथ्यपरक विश्लेषण गरी महानगरको वस्तुगत अवस्था बारे स्थानीय जनता, सरोकारवाला र सम्बन्धित निकायहरुलाई समेत जानकारी गराउन वाञ्छनीय भएकोले नगर कार्यपालिकाबाट २०७९ भाद्र ७ मा स्वीकृत भएबमोजिम १०६ पृष्ठको श्वेतपत्र जारी गरिएको छ।

श्वेतपत्रले महानगरमा विद्यमान चुनौतीहरुको सामना गर्न, महानगरको सर्वाङ्गिण विकासका लागि संघ तथा प्रदेश सरकार र विकास साझेदारहरुको सहयोगसमेत परिचालन गर्दै सम्बृद्धिको बाटोतर्फ अगाडि बढ्न पनि सहयोग पुग्ने विश्वास लिएको मेयर कोईरालाको दावी छ।

नगरसभाबाट स्वीकृत दरबन्दीमा कर्मचारी भर्ना गर्नुपर्नेमा सोको अवलम्बन नगरी कर्मचारी भर्ना गर्दा र समायोजन सहमति दिँदा हाल ६०९ जनाको जम्बो कर्मचारी संयन्त्र रहेको छ। जसमा ३४५ जना अस्थाई/करारका कर्मचारी रहेका छन्। कुल कर्मचारी मध्ये २७६ जना श्रेणीविहीन स्तरका रहेका छन्।

त्यसैगरी सार्वजनिक तथा पर्ति जग्गाहरु पनि मनोमानीपूर्ण तवरले १६ वटा संघ-संस्थाहरुलाई कुल २ बिघा १७ कट्टा १८ धुर जग्गा प्रदान गरिएको छ। महानगरले ऐन नियम वनाएपनि त्यसको पालना भएको पाईदैन। ठूला आयोजनाहरु सम्पन्न गर्न सकेको छैन। समग्रमा भन्दा पहिलो कार्यकालको लागि मेयर बनेका भीम पराजुलीले आफ्नो

वांकी अन्तिम पेजमा...

जुवाडेहरू प्रहरीको फन्दामा

विराटनगर। जिल्ला मोरंग विराटनगर महानगर पालिका वडा नं. ३ स्थित तास खेली रहको अवस्थामा ५४ हजार ६ सय ५८ रुपिया सहित ८ जनालाई प्रहरीले पक्राउ गरेका छन्।

सोमवार तास खेलि रहेको भन्ने विशेष सूचनाको आधारमा जिल्ला प्रहरी कार्यालय मोरङबाट खटिएको प्रहरी टोलीले नेपाली नगद रुपिया ५१ ह्जार २ सय ९८ र भारतीय नगद रूपिया २ हजार १ सय र ३ बुङ तास सहित नियन्त्रणमा लिई जुवा कसूरमा दिन ५ (पाँच) म्याद थप गराई सकेको छ।

पक्राउ ब्यक्तिहरूमा जिल्ला मोरङ विराटनगर महानगर पालिका वडा नं.-३ बस्ने बर्ष ३९ को नारायण राई, वडा नं.-३ बस्ने बर्ष ४६ को अमित कार्की, वडा नं.-४ बस्ने बर्ष ३८ को भुवन के.सी., बर्ष ४० को दैलेश कुमार कार्की, मोरङ बुढिगंगा गाउँपालिका वडा नं.-१ बस्ने बर्ष ४८ को भुपेन्द्र राई, वडा नं.-२ बस्ने बर्ष ६४ को पूर्ण पाण्डे, बर्ष ४५ को तिर्थ के.सी.,बर्ष ४९ को कृष्ण बहादुर मगर रहेका छन्।

पक्राउ परेका आठै जना उपर थप अनुसन्धान कार्य भई रहेको जिल्ला प्रहरी कार्यालय मोरंगले जनाएको छ।

श्रीमतिको हत्यागरी फरार रहेको श्रीमान चार वर्ष पछि पक्राउ

सुनसरी। सुनसरीको ईनरुवा नगरपालिका-४ की २३ बर्षीया अनिता देवी खत्वेको हत्या गरी फरार रहेका उनकै श्रीमान ३५ बर्षीय बिनोद कुमार खत्वेलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ।

२०७४ साल जेष्ठ ४ गते राती श्रीमतीको हत्या गरी घटना स्थल बाट नै फरार रहेका खत्वेलाई जिल्ला प्रहरी कार्यालय सुनसरीबाट खटिएको प्रहरी टोलीले गत सोमबार पक्राउ गरेको हो।

श्रीमतीको हत्या आरोपमा पक्राउ परेका खत्वेको सम्बन्धमा प्रहरीले थप अनुसन्धान गरिरहेको छ।

आधारभूत सहकारी शिक्षा तथा लेखा तालिम सम्पन्न

विराटनगर। तीन दिने आधारभूत सहकारी शिक्षा तथा लेखा तालिम सम्पन्न भएको छ।

सहमती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड प्रगति विनायक टोल विराटनगर-८ को आयोजनामा सोही ठाउँको गणेश प्रगति सेवा समाजको सभाहलमा भएको तीन दिने तालिममा ४ वटा सहकारीका १९ जना महिला सदस्य र १८ जना पुरुष सदस्यहरुको सहभागीता रहेको थियो।

आयोजक संस्थावाट ९ जना महिला र ११ जना पुरुषको सहभागीता रहेको थियो। त्यसैगरी सह-आयोजक अत्री बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेडवाट १ जना महिला र ६ जना पुरुष, अलका बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेडवाट २ महिला १ पुरुष र महिला क्षमता विकास केन्द्र सहकारी संस्था लिमिटेडबाट ७ जना महिलाहरुको मात्र सहभागीता रहको थियो।

उक्त तालिममा सहकारी रजिष्टार तथा सहकारी प्रशिक्षण कार्यालय प्रदेश नं. १ कार्यालयका अधिकृत नरेन्द्र पराजुली र एकनाथ दाहाले सहजीकरण गरेका थिए। तालिम समापन कार्यक्रमका प्रमुख अतिथी एवंम सहजकर्ता दहालले भने यो तालिम सवभन्दा छोटा अवधिको तालम भएकोले सहकारी संचालनका लागि प्रारम्भिक ज्ञान र हरहिसाव चस्त दुरुस्त राख्न समान्य ज्ञानको बारेमा मात्र सहजीकरण गर्न सकेको यस्तो तालमको अवधि कम्तीमा १ हप्ता हुनु पर्ने वहांको भनाई थियो।

तालिम समापन कार्यक्रममा अतिथीका तर्फवाट महिला क्षमता विकास केन्द्र सहकारी संस्था लिमिटेडका अध्यक्ष कृष्ण कुमारी थापा, अलका बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेडका

वांकी अन्तिम पेजमा...

मो.जि.प्र.का.द.नं. २४८/०६९/७०
हुलाक निर्देशनालय.बिराटनगर द.न. ०४/०७७/०७८

१ सय ६...

कार्यकालमा महानगरपालिका माथि आर्थिक बोझ थप्नु बाहेक नाता गोतालाई जागिर लगाउनु वाहेक कुनैपनि काम गर्न नसकेको .स्वेतपत्रको निर्ष्कष छ ।

स्वेतपत्र जारी गर्दा दिएको मन्तव्यको पूर्णपाठ

मोरङ जिल्लाको सदरमुकाम र प्रदेश नं. १ को राजधानीको रुपमा रहेको विराटनगर ऐतिहासिक, राजनैतिक, औद्योगिक र सामाजिक विकासमा एक अग्रणी नगरको रुपमा रहेको छ । यसले वि.सं. २००८ सालमा नगरपालिका, २०५२ सालमा उपमहानगरपालिका हुँदै २०७४ सालमा महानगरपालिकाको मान्यता पाएको हो महानगर पालिकाको कुल क्षेत्रफल ७७ वर्ग कि.मि. रहेको छ भने १९ वटा वडा रहेको यस महानगरको २,४४,७५० जनसंख्या रहेको छ । यस महानगरको आर्थिक र सामाजिक विकासको वर्तमान अवस्थासम्म आइपुग्न अग्रज नेतृत्व, सरकार, नगरपालिकाका जनप्रतिनिधिहरु, उद्योगपति, व्यवसायी, बौद्धिकजगत सबैको महत्वपूर्ण योगदान रहेको छ ।

मुलुकमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनापश्चात स्थानीय निकायले स्थानीय सरकारको मान्यता पाएसँगै सो अनुरूप संवैधानिक तथा कानुनी अधिकारहरु प्राप्त गरेको छ । संविधान तथा कानुनले प्रदान गरेका काम, कर्तव्य र अधिकारहरुको पालना, स्रोतको परिचालन र उपयोग, पारदर्शी तथा उत्तरदायी स्थानीय शासनप्रति जनताको चासो र अपेक्षा पनि बढेर गएको छ ।

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ ले जनसहभागिता, उत्तरदायित्व र पारदर्शिता सुनिश्चित गर्दै स्थानीय शासन पद्धतिलाई सुदृढ गर्ने उद्देश्य लिएको छ त्यसैगरी सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ ले राज्यका कामकारबाही लोक तान्त्रिक पद्धतिअनुरुप खुला र पारदर्शी बनाई नागरिकप्रति जवाफदेही, जिम्मेवार र सार्वजनिक निकायमा रहेको सार्वजनिक महत्वको सूचनामा आमनागरिकको पहुँचलाई सरल र सहज बनाउन निर्देशित गरेको छ ।

संघीय शासन प्रणालीमा जनप्रतिनिधिहरुद्वारा स्थानीय तहको जिम्मेवारी सम्हालेको दोस्रो कार्यकाल प्रारम्भ (२०७९ जेठ) हुँदै गर्दा यस महानगरको विकासका लागि हालसम्म र खासगरी पछिल्लो पाँच वर्ष (२०७४/७५ देखि २०७८ / ७९ सम्म) मा भएका प्रयासहरुबाट प्राप्त आर्थिक तथा सामाजिक विकासका उपलब्धिको विद्यमान अवस्था, श्रोतको परिचालन तथा व्यवस्थापकीय पक्षहरुको यथार्थ चित्रण र कमजोर पक्ष तथा चुनौतीहरुको तथ्यपरक विश्लेषण गरी महानगरको वस्तुगत अवस्थाबारे स्थानीय जनता, सरोकारवाला र सम्बन्धित निकायहरुलाई समेत जानकारी गराउन वाञ्छनीय भएकोले नगर कार्यपालिकाबाट मिति २०७९ भदौ ७ मा स्वीकृत भएबमोजिम १०६ पृष्ठको श्वेतपत्र जारी गरिएको । प्रस्तुत श्वेतपत्रले महानगरमा विद्यमान चुनौती हरुको सामना गर्न, महानगरको सर्वाङ्गिण विकासका लागि संघ तथा प्रदेश सरकार र विकास साझेदारहरुको सहयोगसमेत परिचालन गर्दै सम्बृद्धिको बाटोतर्फ अगाडि बढ्न पनि सहयोग पुग्ने विश्वास लिएको छु । २०७९ भाद्र, नागेश कोइराला नगर प्रमुख १०६ पृष्ठको स्वेतपत्रको २२ बुद्धे निष्कर्ष तथा आगामी कार्यदिशा

विराटनगर महानगर पालिकाको आर्थिक, सामाजिक विकासका विभिन्न आयाम र व्यवस्थापकीय पक्षहरुको विवरण तथा तथ्याङ्कहरु अग्रपृष्ठका १० वटा भागहरुमा विस्तृत रुपमा उल्लेख भइसकेको छ । प्रस्तुत विवरण तथा तथ्याङ्कहरुको गम्भीर अध्ययन तथा विश्लेषण गर्दा महानगरपालिकाको यथार्थ अवस्था तथा निष्कर्ष देहाय बमोजिम रहेको छ ।

१. कार्यालयको अधिकार क्षेत्र, कार्यबोझ, राजस्व क्षमता र खर्चको आकारलाई ध्यानमा राखी संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण (ओ एण्ड एम) का आधारमा नगरसभाबाट स्वीकृत दरबन्दीमा कर्मचारी भर्ना गर्नुपर्नेमा सोको अवलम्बन नगरी कर्मचारी भर्ना गर्दा र समायोजन सहमति दिँदा हाल ६०९ जनाको जम्बो कर्मचारी संयन्त्र रहेको छ । जसमा ३४५ जना अस्थाई/ करारका कर्मचारी रहेका छन् । कुल कर्मचारी मध्ये २७६ जना श्रेणीविहीन स्तरका रहेका छन् । कर्मचारी भर्नाबारे महालेखा परीक्षकको कार्यालयले समेत बेरुजु लेखेको छ । अर्कोतर्फ दक्ष जनशक्ति र आवश्यक प्रकृतिको जनशक्तिको अझै कमी छ । वडा कार्यालयहरुमा अधिकृतस्तरका वडासचिव र प्रशासनिक कर्मचारीहरुको अभाव रहेको छ ।

२. महानगरपालिकाको स्वामित्वमा हाल ६३ विघा ८ कट्टा १२ धुर जग्गा रहेको छ तथापि साविक डङ्गाहा र हात्तीमुढा गा.वि.स.मा खरिद गरेको २५ विघा जग्गाको हालसम्म कुनै उपयोग भएको छैन । विगत ५ वर्षमा सार्वजनिक तथा पर्ति जग्गाहरु पनि मनोमानीपूर्ण तवरले १६ वटा संघ-संस्थाहरुलाई कुल २ बिघा १७ कट्टा १८ धुर जग्गा प्रदान गरिएको पाइयो, जसले भविष्यमा महानगरका लागि आवश्यक सार्वजनिक तथा खुल्ला स्थान, पार्क र उद्यानहरुका लागि जग्गाको कमी हुने देखिन्छ ।

३. रु.६२ लाख १५ हजारमा खरिद गरेको ब्रुमर सरसफाईमा प्रयोग नगरी सुरुदेखि नै बिग्रेर थन्काइएको अवस्थामा छ । विकास निर्माणसम्बन्धी आवश्यक उपकरणहरु थोरै मात्रामा रहेका छन् ।

४. विगत पाँच वर्षमा ८३ वटा ऐन, नियम, कार्यविधि, दिग्दर्शन, निर्देशिका जारी गरिएको छ तथापि तिनीहरूको संशोधन तथा परिमार्जन गरी समसामयिक कानुन बनाइएको देखिएन । टोल विकास संस्था सम्बन्धी कार्यविधि जारी हुन नसक्नु सामुदायिक विकासका लागि ठूलो विडम्बना रह्यो ।

५. कार्यालयको वारुणयन्त्र हरुले छिमेकी जिल्लाहरु लगायत भारतसँगको सिमावर्ती क्षेत्रहरुमा समेत सुविधा पुर्याउँदै आएका छन् । तथापि वारुणयन्त्रका कर्मचारी, मेशिन उपकरण, मर्मत सम्भार र इन्धन लगायतको ठूलो बजेट महानगर का करदाताहरुबाट उठेको करबाट खर्च बेहोरिने परिपाटीले महानगरमा आर्थिक बोझ बढ्दै गएको अवस्था छ ।

६. वित्तीय स्रोतको अनुमान र यथार्थ बीच ठूलो खाडल (ग्याप) रहेको छ । विगत पाँच वर्षमा अनुमानको करिव ५०.६४ प्रतिशतमात्र यथार्थ आय प्राप्त भएको छ ।

७. महानगरपालिका हुनका लागि आन्तरिक आय न्यूनतम रु. १ अर्ब हुनुपर्ने भए पनि विगत ५ वर्षमा सबैभन्दा बढी आ.व. ०७८/७९ मा रु. ४९ करोड ७८ लाख मात्र राजस्व संकलन भएको छ ।

८. विकास निर्माण कार्यमा न्यून र नाममात्रको जन सहभागिता रहेको छ । उपभोक्ता समिति र ठेकेदारहरुबीच मिलेमतो भई आयोजना कार्यान्वयन गराउने परिपाटीले प्रश्रय पाएको छ । जनसहभागिता परिचालन हुन नसक्दा विकास निर्माणमा नगरवासी/समुदायको अपनत्वको कमी र महानगर पालिकामा स्रोतको चाप पर्न गएको छ ।

९. विगत ५ वर्षमा बजेटको ठूलो आकार घोषणा भए पनि कुल बजेटको औसतमा ४९.२० प्रतिशत मात्र खर्च भएकोले विकास निर्माण अधुरो भई नगरवासीले पाउने सेवासुविधा समयमा पाउन नसकेको देखिन्छ ।

१०. आर्थिक अनुशासनतर्फ आ.व. ०७४/७५ मा रु. ६१ करोड ८९ लाख बेरुजु रहेकोमा आ.व. ७७/७८ सम्ममा बेरुजु अंक बढ्दै गई कुल रु. १ अर्ब ६३ करोड ५७ लाख पुगेको छ ।

११. महानगरको दुरदृष्टि (भिजन) सहित आवधिक योजना तथा क्षेत्रगत योजनाहरु हालसम्म तर्जुमा गरिएको छैन । हचुवाका आधारमा जथाभावी स्रोतको विनियोजन गरेबाट विकासका ठोस उपलब्धिहरु हासिल हुन सकेका छैनन् ।

१२. महानगर क्षेत्रमा ५६ वटा सामुदायिक विद्यालय, २० वटा धार्मिक विद्यालय र ९९ वटा संस्थागत विद्यालयहरु रहेका छन् सामुदायिक विद्यालयहरुको पठनपाठनमा केही सुधार भई विद्यार्थी भर्नादर वृद्धि भएको छ । तथापि गुणस्तरीय शिक्षा, भौतिक पूर्वाधार र शिक्षकहरुको पेशागत विकासको अवस्था अझै कमजोर रहेको छ । संस्थागत विद्यालयहरुलाई महानगरको शैक्षिक अनुशासन को दायरामा राख्न सकिएको छैन । महानगर बहुप्राविधिक शिक्षालयको गुणस्तर तथा दिगोपना चुनैतीपूर्ण छ ।

१३. जनस्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउन महानगरका २१ वटा स्वास्थ्य कार्यालय र १०८ जना स्वास्थ्यकर्मीहरुको व्यवस्था गरिएको छ । तथापि महानगरवासीको स्वास्थ्यमा पहुँच र भरपदों सेवा हुन सकेको छैन । प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी तथा आधारभूत केन्द्रहरुको भौतिक अवस्था र सेवाको स्तर ज्यादै कमजोर रहेको छ ।

१४. विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी स्थायी सवल संयन्त्रको स्थापना हुन सकेको छैन । उद्दार सामग्रीहरुको मौज्दात पनि ज्यादै न्यून रहेको अवस्था छ ।

१५. फोहोरमैलाको दिगो व्यवस्थापनको लागि हालसम्म एकीकृत फोहोरमैला व्यवस्थापन केन्द्र लेण्डफिल साईटको व्यवस्था हुन सकेको छैन । अर्कातर्फ उक्त प्रयोजनका लागि खरिद गरिएका जग्गाहरु यतिकै खाली बसेका छन् । सरसफाईमा सामुदायिक सहयोग र सहभागिताको कमजोर अवस्था रहेको छ ।

१६. उपभोक्ता हित संरक्षणको क्षेत्रमा विगत ५ वर्षमा ठोस काम भएको छैन । बजार अनुगमन तथा स्वास्थ्य संस्थाहरुको अनुगमन कमजोर हुँदा उपभोक्ताहरु मारमा परेको अवस्था छ । सहकारीका सदस्य तथा उपभोक्ताहरुको हित संरक्षण हुन नसकी जोखिम बढ्दै गएको छ ।

१७. एसटी आइयू इ आइपी /आरयूडीपी आयोजना सम्पन्न भएको छ । उक्त आयोजनामा जग्गा खरिदका लागि रु.९ करोड ११ लाख ५३ हजार र विकास निर्माण तर्फ रु. ६ अर्ब ५९ करोड ३७ लाख खर्च भएको छ । आयोजनाबाट कालोपत्रे सडक ८२ कि.मि. ग्राभेल सडक ९.५ कि.मि. ठूला नाला (एसटुरुम वाटर ड्रेन्जे)- ३७ कि.मि. सडक छेउको नाला ८०.५ कि.मि. फुटपाथ २६ कि.मि., ढल प्रणाली जडान ६१.८ कि.मि.. मेनहोल ढल प्रणाली २०४२ वटा, सिवर इन्लेट ढल प्रणाली २४८६ वटा, हाउस कनेक्सन च्याम्बर ४७५० वटा, नयाँ खानेपानी लाइन २३.५ कि.मि., सार्वजनिक शौचालय ६ वटा, पारिवारिक शौचालय ५२४ वटा निर्माण भएको छ ।

१८. महानगर क्षेत्रमा एसटीआइयूइआइपी/आरयूडीपी र कोशी राजमार्ग बाहेक कालोपत्रे सडक १०८ कि.मि.. ग्राभेल १५० कि.मि., ढलान १७ कि.मि. र कच्ची सडक ५५ कि.मि. मात्र रहेको अवस्था छ ।

१९. विगत ५ वर्षमा संक्रमणकालमा सुरु गरिएका बस टर्मिनल, तारिणीप्रसाद कोइराला संचारग्राम र आरोहण गुरुकुल बाहेक अन्य ठूला तथा ठोस आयोजनाहरु सम्पन्न भएका छैनन् ।

२०.महानगरभित्र विगत देखि कै ६ वटा खेलमैदानहरु संचालन मा रहेका छन् ।१ वर्ष अघि राष्ट्रिय खेलकुद परिषद र महानगरपालिकाबीच सम्झौता भई शहिद रङ्गशाला महानगरले संचालन तथा मर्मत गर्ने व्यवस्था भएकोमा रङ्गशालाको हालसम्म मर्मतसम्भार र रेखदेख नहुँदा रङ्गशाला जीर्ण देखिदै गएको छ । रङ्गशालाका सटरहरुसमेत भाडामा नलाग्ने अवस्थामा पुगेको छ ।

२१. खेलकुद विकासका लागि नगरका युवाहरुलाई प्रोत्साहन गर्नुपर्नेमा नगर र जिल्लाभन्दा बाहिरका खेलाडीहरुलाई सहभागी गराई महानगर पालिकाको नाममा खेलाउने गरिएको छ ।

२२. वडा नं. ८ मा विगत १० वर्षदेखि निर्माणाधीन अवस्थामा रहेको पशुवधशाला हालसम्म पनि निर्माण सम्पन्न नभएकाले बधशाला संचालन तथा व्यवस्थापन हुन सक्को छैन ।

मुलुकमा संघीय लोक तान्त्रिक गणतन्त्रको स्थापना पश्चात हामीले पहिलो निर्वाचित स्थानीय सरकारको अनुभव पनि गरिसकेका छौं । स्थानीय सरकार जनताको सबैभन्दा नजिकको देख, सुन्न र अनुभूति गर्न सकिने भरपर्दो सरकार हो। विगतको निराशा, विसंगति, विकृति र कमीकमजोरीहरुलाई चिर्दै दोस्रो स्थानीय सरकारका रुपमा आएका महानगर पालिकाका हामी जन प्रतिनिधिहरुले सुशासन र सम्बृद्धिको यात्रालाई अगाडि बढाउनुपर्ने आवश्यकता देखिएको छ। आगामी दिनहरुमा योजनाबद्ध विकास, स्रोतको कुशल विनियोजन तथा परिचालन, आन्तरिक राजस्वमा अभिवृद्धि, छरितो तथा कार्यमूलक प्रशासनिक संरचना को व्यवस्था, गुणस्तरीय शिक्षा तथा स्वास्थ्य, सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण, संस्थागत क्षमताको विकास, आर्थिक अनुशासन, फोहोरमैलाको दिगो व्यवस्थापन, सामुदायिक विकास, विपद् व्यवस्थापनको सवल संयन्त्र, भएका पूर्वाधार तथा सम्पत्तिहरुको मर्मतसम्भार र पारदर्शी तथा जनउत्तरदायी स्थानीय सरकारको प्रत्याभूति तर्फ हाम्रो कार्यदिशा हुनेछ ।

कोभिड-१९ को जोखिम कम गर्ने उपाय

- सही तरीकाले मास्क लगाऔं ।
- कम्तीमा २ मिटरको दुरी कायम गरौं ।
- साबुनपानीले नियमित हात धोऔं वा स्यानिटाइजर प्रयोग गरौं ।
- हावा ओहोरदोहोर हुने स्थानमा बसौं ।
- अरुको व्यक्तिगत प्रयोगका सामग्री प्रयोग नगरौं ।
- कोभिड-१९ विरुद्धको खोप तथा बुष्टर डोज लगाऔं ।

संक्रमण हुनबाट आफू पनि बचौ अरुलाई पनि बचाऔं ।

नेपाल सरकार, विज्ञापन बोर्ड

परिवर्तनको लागि क्राईम अपरेशन CRIME OPERATION साप्ताहिक
प्रवन्ध निर्देशक : हिरालाल साह ९८४२२०५८१६ सम्पादक/प्रकाशक : श्याम सुन्दर सुतिहार ९८४२०२७१४२,९८०७३५२२१३ कार्यालय विराटनगर-११ कम्प्युटर लेआउट:विजय कु.मण्डल
मुद्रक:बाबा प्रिण्टर्स अफसेट प्रेस, विराटनगर-७ इमेल:crimeopration@gmail.com

सम्पादकीय

स्वेतपत्रले खडा गरेको नैतिक प्रश्न

विराटनगर महानगरपालिकाको मेयर पदमा दोस्रो कार्यकालको लागि नेपाली कांग्रेसवाट विजय प्राप्त गरेका नागेश कोईरालाले आफ्नो कार्यकालको ९० दिनमा वाढी व्यवस्थापन र फोहर व्यवस्थापनमा केही काम गरेको वाहेक अरु केही नगरेको स्वीकार गर्दै, पहिलो कार्यकालको लागि निर्वाचित भएका नेपाली काँग्रेसकै भीम पराजुलीले ५ वर्ष भित्र गरेको कामहरु र महानगरपालिकाको यर्थात अवस्था सहितको १ सय ६ पृष्ठको स्वेतपत्र जारी गरको छ। जसमा नगरसभाबाट स्वीकृत दरबन्दीमा कर्मचारी भर्ना गर्नुपर्नेमा सोको अवलम्बन नगरी कर्मचारी भर्ना गर्दा र समायोजन सहमति दिँदा हाल ६०९ जनाको जम्बो कर्मचारी संयन्त्र रहेको छ। जसमा ३४५ जना अस्थाई/करारका कर्मचारी रहेका छन्। कुल कर्मचारी मध्ये २७६ जना श्रेणीविहीन स्तरका रहेका छन्। कर्मचारी भर्नाबारे महालेखा परीक्षकको कार्यालयले समेत बेरुजु लेखेको छ। भीम पराजुलीले भर्ना गरको कार्यकर्ताहरुलाई कस्ले हटाउने ?

त्यसैगरी सार्वजनिक तथा पर्ति जग्गाहरु पनि मनोमानीपूर्ण तवरले १६ वटा संघ-संस्थाहरुलाई कुल २ बिघा १७ कट्टा १८ धुर जग्गा प्रदान गरिएको छ। महानगरले ऐन नियम वनाएपनि त्यसको पालना भएको पाईदैन। ठूला आयोजनाहरु सम्पन्न गर्न सकेको छैन। रु.६२ लाख १५ हजारमा खरिद गरेको ब्रुमर सरसफाईमा प्रयोग नगरी सुरुदेखि नै बिग्रेर थन्काइएको अवस्थामा छ। महानगरपालिका हुनका लागि आन्तरिक आय न्यूनतम रु. १ अर्ब हुनुपर्ने भए पनि विगत ५ वर्षमा सबैभन्दा बढी आ.व. ०७८/७९ मा रु. ४९ करोड ७८ लाख मात्र राजस्व संकलन भएको छ। समग्रमा भन्दा पहिलो कार्यकालको लागि मेयर बनेका भीम पराजुलीले आफ्नो कार्यकालमा महानगरपालिका माथि आर्थिक बोझ थप्नु बाहेक नाता गोतालाई जागिर लगाउनु वाहेक कुनैपनि काम गर्न नसकेको .स्वेतपत्रको निर्ष्कर्ष छ। आर्थिक बोझ थप्ने, आफ्नो नातागोताको व्यक्तिलाई करार जागीर खुवाउने र आर्थिक हिनामिना गर्ने मेयरलाई कारवाही हुन आवश्यक छ।

स्वतपत्रलाई अध्ययन गरी हेर्दा विराटनगर महानगरपालिकाका पहलो मेयरको रुपमा आएका कांग्रेसका भीम पराजुलीले गियोरीया भेसका साधु, धार्मिक छविका पराजुली दोहरो चेहरा भएको प्रष्ट छ। त्यस्ता दोहरो छविका, मिठो भाषा बोल्ने, गियोरिया बस्त्र लगाउने तर भित्र भित्रै आफन्तलाई करार जागिर खुवाएर महानगरलाई बोझ थपिने, अनावश्यक सामग्री खरीद गरी कमीसन खाने समानलाई त्यसै थन्काउने मेयर सावलाई सार्वजनिक रुपमै कारवाही हुन जरुरी छ। त्यसैगरी दोस्रो कार्यकालका लागि आएका मेयर कोइरालाले पनि त्यसता गल्तीहरुलाई सुधार गर्न कडा कदम चाली कर्मचारीको जम्बोटोलीलाई हटाएर महानगरको आर्थिक बोझलाई कम गरी राम्रो कामको शुरुवात गर्न जरुरी छ।

साप्ताहिक राशिफल

मेष (चु,चे,चो,ला,लि,लु,ले,लो,अ) : **दम्पतिमा घरायसी विषयलाई लिएर वादविवाद बढेर असमझदारी वढ्ने सम्भावन छ। मनोरञ्जन र भ्रमणको योग छ।**

वृष (इ,उ,ए,ओ,वा,वि,वु,वे,वो) : **वाणीको प्रभावले महत्वपुर्ण काम बन्ने छ भने मनोरञ्जन एवम अध्ययन भ्रमणको समेत अवसर मिल्ने योग छ।**

मिथुन (क,कि,कु,घ,ङ,छ,के,को,ह) : युवा वर्गका लीगि रमाइलो वातावरणको अवसर मिल्ने छ। इष्टमित्रका सहयोगले महत्वपुर्ण काम बन्ने।

कर्कट (हि,हु,हे,हो,डा,डि,डु,डे,डो) : युवावर्गका लीग मनोरञ्जन एवं प्रेम प्रसङ्गमा रमाउने योग रहनुका साथै कतै भ्रमणमा जाने योग छ।

सिंह (मा,मि,मु,मे,मो,टा,टि,टु,टे) : उच्च मनोवल रहनाले महत्वपूर्ण काममा सफलता मिल्ने छ। भने वादविवादमा समेत जित तपाईंकै हुने छ।

कन्या (टो,प,पी,पू,ष,ण,ठ,पे,पो) : घरायसी र पारिवारीक विषयले चिन्ता बढाउने छन। बौद्धिक क्षेत्रका काममा सफलता मिल्ने योग रहेको छ।

तुला (रा,री,रु,रे,रो,ता,ती,तु,ते) :भोग विलासका सामग्री हरुको किनमेलमा पैसा खर्च गराउला। काममा विघ्न वाधाहरु आउन सक्नेछन।

वृश्चिक (तो,ना,नि,नू,ने,नो,या,यि,यू) : **बुद्धिको प्रभावले ठुला-ठुला समस्या** हरुमा समाधान निकाल्नलाई योग छ। मित्रहरको सहयोग राम्रो रहने छ।

धनु (यो,भा,भी,भू,ध,फा,ढ,भे) : धार्मिककाममा महत्वपूर्ण सहभागिता जनाउनुपर्दछ। व्यापारीवर्गका लागि मनग्गे आमदानीको योग छ।

मकर (भो,जा,जी,जू,जे,ख,खि,खू,खे,गा,गी) : धार्मिक उव समाजिक काममा मान स्म्मान मिल्ने योग छ। महीनाको उत्तराधएमा सामान्यवादविवादमा समेत तान्ने छ।

कुम्भ (गु,गे,गो,सा,सी,सु,से,सो,द) :**सानो तिनो चोटपटकको सम्भावना र हेकाले सतर्कता अपनाउनु होला। भाग्यले राम्रै साथ दिनाले सफलता मिल्नेछ ।**

मीन (दी,दु,थ,झ,ञ,दे,दो,च,ची) : उच्च मनोवल रहनाले महत्वपूर्ण काममा सफलता मिल्ने छ। भने वादविवादमा समेत जित तपाईंकै हुने छ।

नागरिकता विभेदमा राष्ट्रपतिमाथि प्रश्न

रामरत्न सिंह

मंसिर ४ गते संघीय र प्रदेश तहको निर्वाचनको मिति तोकिएलगत्तै राजनीतिक दल र नेताहरू देश दौडाहामा निस्किन थालेका छन्। नेपालमा गाउँघरतिर बाक्लो गरी नेता भेटिनु भनेको चुनाव नजिकिँदैछ भन्ने संकेत हो।

नयाँ र पुराना दलहरूको दौडधुप र चुनावी रापतापलाई छायाँमा पार्दै अहिले चर्चाको विषय बनेको छ-नेपाल नागरिकता ऐन, २०६३ लाई संशोधन गर्न बनेको विधेयक। उक्त विधेयक राष्ट्रपतिको कार्यालयमा पेश गरिएपछि १५ बुँदे सन्देशसहित फिर्ता भएको छ।

राष्ट्रपतिले नागरिकता विधेयक फिर्ता गरेपछि देश पुनः दुई ध्रुवमा विभाजित भएको छ। एउटा पक्ष देश दुर्घटना हुनबाट जोगिएको भन्ने तर्क गरिरहेको छ भने अर्को पक्ष राजनीतिक दाउपेचका लागि आफ्नै नागरिकलाई अनागरिक बनाउने खेल भयो भनिरहेको छ।

राज्यसँग नागरिकको कानुनी सम्बन्ध स्थापित गरी अधिकारको रक्षा गर्ने दस्तावेज नागरिकता हो। नागरिकता राज्य र नागरिकलाई जोड्ने पुल हो। आफ्नै भूमिमा आफ्नै नागरिकलाई नागरिकता नदिनु भनेको कुनै व्यक्तिलाई राज्यविहीन अथवा परिचयविहीन बनाइएको अवस्था हो।

नागरिकतालाई नियमित र व्यवस्थित गर्ने आधार र पृष्ठभूमि राष्ट्रपिच्छे फरक-फरक देखिन्छन्। सामान्यतः नागरिकता सम्बन्धी कानुन निर्माण मुख्यतः दुई अवधारणा आगन्तुकलाई दिने (अंगीकृत) र जन्मसिद्धलाई दिने (वंशज) हुन्छ। नेपालमा नागरिकता सम्बन्धी प्रावधान २००९ सालदेखि नै हुँदै आएको छ।

सिद्धान्ततः आफ्नो देशको नागरिकको सन्तान स्वतः आफ्नो नागरिक हुन्छ, उसलाई कुनै बन्देज लगाउनुहुँदैन भन्ने हो। तर वैश्विक रूपमा नै पितृसत्तात्मक सोचले महिलालाई सधैं अतिरिक्त शंका गर्ने गरेको पाइन्छ।

नेपालकै वर्तमान संविधानको धारा ११ मा विदेशी बाबु र नेपाली आमाबाट जन्मेका सन्तानलाई अंगीकृत, तर नेपाली बाबु र विदेशी आमाबाट जन्मेका सन्तानलाई वंशजको आधारमा नागरिकता दिने प्रावधानले नै विभेद प्रष्ट झल्किन्छ।

यसै धाराको उपधारा (६) ले नेपाली नागरिक पुरुषको विदेशी महिलासँग बिहे गरे अंगीकृत नागरिकता दिने व्यवस्था गरेको छ। तर पनि नेपाली नागरिक महिलाको विदेशी पुरुषसँग बिहे गरे नागरिकता दिने व्यवस्था नै गरेको छैन।

नेपाल सन्धि ऐन २०४७ को दफा ९ (१) मा नेपालले अनुमोदन गरेको सन्धिको प्रयोजनको लागि बाझिएको हदसम्म अमान्य हुनेछ। सन्धिका प्रावधान नेपालको राष्ट्रिय कानुनसरह लागू हुनेछ भनी स्पष्ट व्यवस्था गरिएको छ। तर पनि नेपालले नागरिक तथा राजनैतिक अधिकार सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिज्ञापत्र, महिला विरुद्धका सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने सम्बन्धी महासन्धि, महिलाको राजनीतिक अधिकार सम्बन्धी महासन्धि र मानवअधिकार सम्बन्धी विश्वव्यापी घोषणापत्रको विरुद्ध कानुन बनाउनु सन्धिको उपहास बाहेक केही हैन।

नेपालको संविधान २०७२ ले समानताको हकसम्बन्धी धारा १८ ले सबै नागरिक कानुनको दृष्टिमा समान हुनेछन् भनेर व्यवस्था गरेको छ। धारा ३८ ले 'प्रत्येक महिलालाई लैंगिक भेदभाव विना समान वंशीय हक हुनेछ' भन्दै महिला समानतालाई थप प्रष्ट पारेको छ।

वंशज नागरिकता वंशको आधारमा दिइन्छ र वंश विस्तार र वंश सिर्जनामा पुरुष-महिला दुवैको योगदान/भूमिका हुन्छ। तर नागरिकताको व्यवस्थाले भने वंशमा आमालाई देख्दैन। आमालाई चिन्दैन। अनि प्रश्न जन्मिन्छ- के महिला पुरुषको वंश बोक्ने भाँडो मात्रै हुन् ?

भनिन्छ- आमा सत्य हुन् र बाबु विश्वास मात्रै। आमाले देखाएको पुरुष नै बाबु हो। तर, नेपाली सत्ता र कानुनी व्यवस्थाले भने प्राकृतिक सिद्धान्तको विपरित गएर बाबुलाई सत्य र आमालाई गौण बनाउन खोजेको छ। संविधानमा रहेको यस्तै विभेदकारी व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न अहिले संसदमा नागरिकता सम्बन्धी विधेयक अगाडि बढ्दैछ।

अंगीकृत कुनै देशका नागरिकलाई आफ्नो देशको नागरिक बनाउने/अंगीकरण गर्ने प्रक्रिया हो। अंगीकृत व्यक्ति पहिले नै कुनै देशको नागरिक रहिसकेको हुनाले उसलाई अंगीकृत नागरिकता दिने वा नदिने विषय सम्बन्धित राष्ट्रको विवेकमा भर पर्छ। आफ्नो कुनै नागरिकले कुनै विदेशी नागरिकसँग विवाह गरेमा निज विदेशीले नागरिकता पाउने वा नपाउने ? पाएमा स्वतः वा सशर्त पाउने ? भन्ने विषय देशको कानुनमा भर पर्छ।

नेपालको संविधानको धारा ११ को उपदफा (५)को बाध्यात्मक वाक्यांश, (६), (७) र (८) मा र नेपाल नागरिकता ऐन, २०६३ को दफा ५ मा यस सम्बन्धी व्यवस्था गरेको छ।

अब अहिलेको नागरिकता सम्बन्धी संशोधन विधेयक र राष्ट्रपतिद्वारा लिखित सन्देशको चर्चा गरौं। गत असर २४ गते संसदमा दर्ता भई फास्ट ट्रयाकमा पारित भएको नागरिकता ऐनको संशोधन विधेयक नेपालको संविधानको धारा ११३(३) बमोजिम फिर्ता समेत भएको छ। योभन्दा पहिला २२ साउन २०७५ मा केपी ओली प्रधानमन्त्री भएको बेला संसदमा दर्ता भएको विभिन्न कारणले २१ असार २०७९ मा मन्त्रिपरिषद् द्वारा फिर्ता लिइएको थियो।

नागरिकता विधेयक त संविधान जारी भएलगत्तै पास गर्नुपर्ने विषय हो तर नेपालका एकल जातीय मानसिकताले जन्मसिद्ध लिएकै नागरिकलाई विदेशी देख्ने, आफ्नै नागरिक महिलाका सन्तानबाट देशलाई खतरा देख्ने प्रवृत्ति देखिन्छ, जसबाट संसद समेत अछुतो रहन सकेन।

संविधानको रक्षा गर्ने अन्तिम दायित्व भएका राष्ट्रपतिले संविधानले तोकेको तीन वर्ष बितिसक्दा पनि मन्त्रिपरिषद्को नाममा एउटा चिट्ठी समेत नलेख्ने तर संविधान जारी भएको ७ वर्षपछि बल्लतल्ल पठाएको विधेयक प्रमाणीकरण नगरी जनताको हकहितको रक्षा गर्न सदैव तत्पर रहेको भनी राजनीति गर्छन्। हो, यही कारणले राष्ट्रपतिमाथि प्रश्न उठ्नु जायज हो।

नेपालकै तराई मधेश लगायतका मूलवासी जो आफ्नो क्षेत्रमा शाह वंशभन्दा पनि अगाडिदेखि बसिरहेका छन्, उनीहरूले गैर-नेपाली भाषी र रंगको फरक भएकै कारणले नागरिकताबाट वञ्चित भए भने कतिले त वंशज हुँदाहुँदै पनि जन्मसिद्ध र अंगीकृत भई बाँच्नुपर्‍यो। आज नागरिकता विधेयक पास नभएको कारण पीडामा छन्।

यस विधेयकले जन्मसिद्ध नागरिकका सन्तानलाई हदैसम्मको राहत दिने भएतापनि महिला नागरिकलाई संविधानले दिइएको घाउमाथि नून छर्केको छ। नागरिकता विधेयकको सम्बन्धमा चलेको केही हल्लामाथि छलफल गरौ।

नेपालको संविधानको धारा ११(५)ले गरेको व्यवस्था अनुरूप नागरिकता ऐन संशोधन विधेयक, २०७९ को दफा ४ (१) ले नेपाली नागरिक आमाबाट जन्मेका र बुवाको पहिचान नभएका व्यक्तिको सन्तानले नागरिकता प्राप्त गर्न चाहेमा निज बालक र आमाले बुवाको पहिचान नभएको स्वघोषणा गर्नुपर्ने अनैतिक प्रावधान राखिएको छ।

यो दफा नेपाल पक्ष राष्ट्र भएको बालअधिकार सम्बन्धी महासन्धि अन्तर्राष्ट्रिय सन्धिहरूको विरुद्ध गएको छ। यो प्रावधान संविधानले प्रदान गरेको प्रजनन र व्यक्तिगत गोपनीयताको समेत विरुद्धमा छ।

नेपालको संविधानले नेपाली नागरिक पुरुषले विदेशी महिलासँग बिहे गरेमा अंगीकृत नागरिकता दिने व्यवस्था गरेको छ। अघिल्लो विधेयकले त्यस्तो महिलाको सन्दर्भमा ७ वर्षपछि नागरिकता दिने व्यवस्था र अन्य देशको असल अभ्यास समेत अध्ययन गरी व्यवस्था गर्न वा असल अभ्यास भए साझा धारणा निर्माण गर्न सुझाव दिएको देखिन्छ।

राष्ट्रपतिले संविधानको रक्षा गर्ने र संविधान अनुरूप सुझाव दिनुपर्दछ तर संविधानले कल्पना नै नगरेकोमा समेत फलानो प्रावधान राख भनेर सार्वभौम संसदमाथि हावी हुनु उपयुक्त हुन्न। त्यसमाथि प्रतिपक्षी दलबाट बनेको राष्ट्रपतिले प्रतिपक्षकै धारणा स्वीकार्न भन्नुले राष्ट्रपति संस्था दलको कि सरकारको भन्नेमा प्रश्न उठ्छ।

अर्को कुरा आफ्नो नागरिकले बिहे गरेको विदेशी नागरिकलाई बिहेलगत्तै अंगीकृत नागरिकता दिने मुलुकहरू समेत धेरै छन्। विदेशी बुहारीलाई बिहेको दोस्रो दिन नागरिकता दिंदा देशकै लागि खतरा हुने र ३/७ वर्षपछि नागरिकता दिंदा यहाँको नुन खाएर पूरै राष्ट्रवादी भैहाल्ने तर्क हावा बाहेक केही होइन।

अझ राष्ट्रको सुरक्षा र स्वाधीनताको लागि संविधानले धारा २८९ मा पदाधिकारीको नागरिकता सम्बन्धी विशेष व्यवस्था गरेको छ। जसको उपधारा (१) का अनुसार मुख्य १० पदमा वंशज नागरिक मात्र योग्य हुने भनिएको छ। यसकै उपधारा (२) ले उपधारा (१) बाहेक अन्य संवैधानिक निकायको पदमा वंशज, अंगीकृत र जन्मसिद्ध तीनवटै नागरिकता भएका नागरिकले पाउने तर अंगीकृत र वंशज नागरिकले क्रमशः १०-५ वर्ष तोकिदिएको छ।

संविधानको रक्षा गर्ने अन्तिम दायित्व राष्ट्रपतिको हुन्छ। राष्ट्रपतिले संविधानले प्रदान गरेको धारा ११३(३) को अधिकारको प्रयोग गर्दै विधेयक फिर्ता गरेकोमा कसैलाई कुनै द्विविधा छैन तर संविधान प्रदत्त अधिकार प्रयोग गर्दैगर्दा संविधानकै रक्षा गर्ने कर्तव्यबाटै त विमुख भइराखेको छैन भन्नेमा समेत ध्यान दिनुपर्ने हो।

नेपालको संविधानको धारा ३०४(१) को बाध्यात्मक वाक्यांशमा यस संविधानसँग बाझिएको कानुन संघीय संसद्को पहिलो अधिवेशन बसेको एक वर्षपछि बाझिएको हदसम्म स्वतः अमान्य हुनेछ भनिएको छ। संविधानकै धारा ४७ मा यस भागद्वारा प्रदत्त हकहरूको कार्यान्वयनका लागि आवश्यकता अनुसार राज्यले यो संविधान प्रारम्भ भएको तीन वर्षभित्र कानुनी व्यवस्था गर्नेछ भनिएको छ।

संविधानको रक्षा गर्ने अन्तिम दायित्व भएका राष्ट्रपतिले संविधानले तोकेको तीन वर्ष बितिसक्दा पनि मन्त्रिपरिषद्को नाममा एउटा चिट्ठी समेत लेख्न सक्दैन तर संविधान जारी भएको ७ वर्षपछि बल्लतल्ल पठाएको विधेयक प्रमाणीकरण नगरी जनताको हकहितको रक्षा गर्न सदैव तत्पर रहेको भनी राजनीति गर्छन्। हो, यही कारणले राष्ट्रपति माथि प्रश्न उठ्नु जायज हो।

अन्तिममा, नागरिकतामा राजनीति बन्द गरियोस् र प्रत्येक नेपालीलाई सरल र सहज तरिकाले नागरिकता उपलब्ध गराउनु राज्यको कर्तव्य पनि हुन्छ। गैरनेपाली नागरिकले नागरिकता नपाउन् भनी राज्य चनाखो पनि हुनुपर्दछ। यति हुँदाहुँदै पनि हालको जस्तो बेतुकको काममा नागरिकता चाहिने परिपाटी बन्द गरी अस्थायी परिचयपत्र/पहिचानपत्र वितरण गरिनुपर्दछ।

(लेखक चक्रवर्ती हवी एजुकेशन एकेडेमीमा स्नातक तहमा कानुन अध्ययनरत छन्।)

लागुऔषध रहित परिवार : स्वस्थ जीवनको आधार

लागुऔषधले मानिसको शारीरिक तथा मानसिक स्वास्थ्य विग्रन्छ। लागुऔषधको उत्पादन, संचय, ओसार-पसार, विक्री वितरण तथा सेवन कानूनत दण्डनीय छ। गैरकानूनी गतिविधिमा आफू पनि नलागौं, अरुलाई पनि लाग्न नदिऔं। स्वस्थ र सुखी परिवारको लागि लागुऔषध दुर्व्यसनलाई निरुत्साहन गरौं।

विराटनगर महानगरपालिका, प्रदेश १

भारतका बरिष्ठ न्यूरो सर्जन प्रोफेसर डा. जोनाथ नोबेलमा

विराटनगर । भारतका बरिष्ठ न्यूरो सर्जन प्रोफेसर डा.एडमण्ड जोनाथान विराटनगरस्थित नोबेल शिक्षण अस्पतालमा आवद्ध भएका छन् । भारतको भेलोरस्थित क्रिस्चियन मेडिकल कलेजमा काम गर्दै आएका प्रा. डा. जोनाथानले त्यहाँ छोडेर बुधबारबाट नोबेलमा सेवा सुरु गरेका हुन् ।

उनलाई नोबेलका न्यूरो बिभाग प्रमुख डा.प्रकाश काफ्लेसहितको टिमले स्वागत गरेको छ । प्रा.डा.एडमण्ड ब्रेन ट्यूमर, मेरुदण्डको नसा च्यापिएको, ट्यूमर पलाएको लगायत समस्याको दुरविनको माध्यमबाट अप्रेशन गर्न अब्बल मानिन्छन् । प्रा.डा.जोनाथानको शल्यक्रियाहरु पनि सफलता पूर्वक गरेर नोबेल अस्पताल न्यूरो सर्जरी सेवामा अब्बल सावित छ । नोबेलमा नेपालका बिभिन्न जिल्लासहित भारत, माल्दिभ्स, बर्मा लगायत देशका विरामी पनि शल्यक्रियाका लागि आउँने गरेका छन् ।

नोबेलले दुई अर्ब २० करोड को लगानी गरेर २०७३ साल बाट दक्षिणपूर्वी एशियामै पहिलोपटक अत्याधुनिक न्यूरो सर्जरी सेवा सुरु गरेको हो ।

नोबेलमा ओ-आर्म, आई सेभेन नेभिगेशन सिस्टम, पेन्टेरो ९०० थ्रीडी एचडी माईक्रोस्कोप, थ्री तेस्ला इन्ट्राअपरेटिभ फङ्सनल एमआरआई,

रोवोटिक आर्म सहितको न्यूरो ईण्डोस्कोप लगायत अत्याधुनिक उपकरण छन् ।

अत्याधुनिक उपकरण र दक्ष चिकित्सकहरु भएकाले नोबेलमा जटिल एवं दुर्लभ शल्यक्रिया पनि सफलतापूर्वक गरिदै आएको छ । नोबेलमा न्यूरो सर्जरी सम्बन्धि पीएचडी लेबलको 'एमसीएच न्यूरोसर्जरी' पढाई पनि हुने गरेको छ । नोबेल प्रवेशले नेपाली विरामीहरुलाई निकै राहत मिल्ने नोबेल अस्पतालका सञ्चालक डा.सुनिल शर्माको भनाई छ ।

नोबेलमा बरिष्ठ न्यूरो सर्जन डा.काफ्ले, डा.प्रमोद चौधरी लगायत न्यूरो सर्जनहरु पनि कार्यरत छन् । प्रा.डा.जोनाथानको प्रवेशले नोबेलमा न्यूरो सर्जनको टिम थप मजवुत भएको छ । विश्वमै जटिल एवं दुर्लभ मानिने

सार्वजनिक सूचना

आ-आफ्नो क्षेत्रमा भएका सामाजिक घटना (जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाई-सराई, सम्बन्ध विच्छेद आदि) नजिकको पकिाधिकारीको कार्यालय (गाउँपालिका वा तोकिएको वडा कार्यालयहरु) मा दर्ता गराई कानुनी मान्यता प्राप्त गरौं। स्थानीय निकायलाई अभिलेख दुरुस्त राख्न सहयोग गरी नागरिकको दायित्व पूरा गरौं ।

कटहरी गाउँपालिकाको कार्यालय कटहरी, मोरंग, प्रदेश १

साना लगाती तथा स्वरोजगार मूलक मिडिया समन्वय विभागले दिए विज्ञापन बोर्डलाई चेतावनी

विराटनगर । नेपाल पत्रकार महासंघ काठमाडौं शाखाले आफूहरुले उठाएको माग पूरा नभए सशक्त आन्दोलन गर्ने चेतावनी दिएको छ । महासंघको साना लगानी तथा स्वरोजगारमूलक मिडिया समन्वय विभागको आयोजनामा आइतबार भृकुटी मण्डप शाखा कार्यलयमा बसेको बैठकले विभिन्न १५ बूँदे माग राखेको छ ।

केही दिनअघि गठन भएको साना लगानी तथा स्वरोजगार मूलक मिडिया समन्वय विभागले आफ्नो काम थालेको विभाग संयोजक रमेश कुमार बोहोराले बताए । बोहोराकै संयोजनमा भएको भेलाले आइतबार पत्रिकाका सम्पादक तथा प्रकाशकसँग अन्तरक्रिया गरेको हो । छलफल ठुलो संख्यामा सम्पादक/प्रकाशकको उपस्थित रहेको थियो ।

संयोजक बोहोराले छलफलमा आएका सुझावलाई ध्यानमा राखेर भोलिको दिनमा काम गर्ने बताए । 'हामीले राखेका माग सही छन्, पत्रिका र पत्रकारका पक्षमा एजेण्डा बनाएका छौं' बोहोराले भने ' हामी आफ्ना माग लिएर सरोकारवाला निकायसँग छलफल गरेर निकासको बाटो खोज्छौं, हाम्रो कुरा सुनिएन भनें आन्दोलनमा जानुपर्ने हुन्छ ।' रमेश कुमार बोहोराले पत्रपत्रिका र पत्रकारका पक्षमा आवाज उठाउँदै आएका छन् । उनले महासंघले सशक्त रुपमा आवाज उठाउने हो भनें छोटो समयमा नै धेरै काम गर्न सकिने पनि जनाएका छन् ।

विभागले पत्रकारिता र पत्रिका प्रकाशनमा देखिएका केही समस्यालाई बुँदागत रुपमा उल्लेख गरेको छ । विभागले काठमाडौं उपत्यकाका तीनवटै जिल्ला, उपत्यका प्रदेश र यहाँबाट निर्वाचित केन्द्रीय सदस्यसँग छलफल गर्ने जनाएको छ । विभागले अघि बढाएका एजेण्डा यसप्रकार रहेका छन् ।

१. विज्ञापन बोर्डले पत्रिकालाई लोककल्याणकारी विज्ञापन बापत दिने रकम विभिन्न बहानामा आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को काटिएको रकम बिनाशर्त तुरुन्त भुक्तानी गर्नका लागि सशक्त रुपमा भूमिका खेल्ने ।

२. नेपाल पत्रकार महासंघ काठमाडौं शाखा, ललितपुर शाखा र भक्तपुर शाखाको समेत सहभागितामा यस समितिले सरोकारवाला सबैलाई समावेश गरेर वृहत छलफल गर्ने ।

३. विज्ञापन बोर्डले पत्रपत्रिका लाई हालै माग गरेको सूचीकृतको विरोध गर्ने र तत्काल यो व्यवस्था खारेज गर्नका लागि पहल गर्ने ।

४.विज्ञापन बोर्डले लोक कल्याणकारी विज्ञापन बापतको रकममा ३ प्रतिशत काटिरहेको हुँदा त्यसलाई तुरुन्त हटाउनका लागि पहल गर्ने । हालसम्म काटेको रकमसमेत भुक्तानी गर्न आग्रह गर्ने ।

५. विज्ञापन बोर्डमा पत्र पत्रिकाको बिल बुझाउने समय ७ गतेबाट थप गरी १५ गतेसम्म बनाउन पहल गर्ने ।

६. विज्ञापन बोर्डले आफू पनि समानुपातिक विज्ञापन लागू गर्न नसक्ने र विभिन्न सरकारी कार्यालयबाट पत्रपत्रिकालाई थोरैमात्रामा भए पनि आइरहेको विज्ञापनलाई रोकेर बोर्डमार्फत नै विज्ञापन दिनु भन्दै पत्र काटेकोप्रति विरोध गर्ने ।

७. बिज्ञापन बोर्डबाट स्वीकृत भएका जुनसुकै समय सान्दर्भिक विज्ञापन प्रकाशन गरे पनि त्यसको भुक्तानी गर्न बिज्ञापन बोर्डलाई दबाब दिने ।

८. पत्रपत्रिकालाई सहज नभएको खण्डमा विज्ञापन बोर्डलाई खारेज गरी पुरानै ढंगमा सूचना विभाग मार्फत लोक कल्याणकारी विज्ञापनको रकम भुक्तानी दिने व्यवस्था मिलाउन सम्बन्धित निकायसँग पहल गर्ने ।

९. प्रेस काउन्सिल नेपालबाट गरिने पत्रपत्रिकाको वर्गीकरणमा समावेश हुँदा लाग्ने शुल्क मिनाहा गर्नका लागि पहल गर्ने ।

१०. प्रेस काउन्सिल नेपाल बाट गरिने वर्गीकरणमा समावेश भई वर्गीकरणमा परेपछि कम्तीमा ५ वर्षसम्म समावेश हुनु नपर्ने व्यवस्था मिलाउनका लागि पहल गर्ने । साथै नयाँ प्रकाशन भएका पत्रपत्रिकालाई पहिलो वर्षमा नै वर्गीकरण खुलाई उनीहरुलाई वर्गीकरणमा समावेश गराउन पहल गर्ने ।

११. आउँदै गरेको संघीय निर्वाचनमा निर्वाचन आयोगबाट सूचनाका लागि पहल गर्ने र वर्गीकरणका आधारमा कम्तीमा दुई महिना बराबरको रकम भुक्तानीको व्यवस्था मिलाउन यस समितिले पहल गर्ने ।

१२ नेपाल टेलिकम, नेपाल राष्ट्र बैंक, खाद्य संस्थान, नेपाल आयल निगम, नापी विभाग, स्वास्थ्य, विभाग, सडक विभाग, स्थानीय तहमा र भन्सार विभाग जस्ता सरकारी कार्यालयहरुमा पत्रपत्रिकाका लागि वर्षमा कम्तीमा ४ पटक सम्पूर्ण पत्र पत्रिकालाई समान रुपबाट सूचना तथा व्यावसायिक विज्ञापन प्रकाशन गर्ने व्यवस्था मिलाउन यो समितिले सशक्त रुपमा भूमिका खेल्ने ।

१३. सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयबाट प्रदान गरिने जेष्ठ पत्रकार, आजिवन बृत्ति भत्ताको लागि उमेर हद घटाई ५० र निरन्तर ३० वर्षसम्म सक्रिय पत्रकारिता गरिरहनु भएका पत्रकारहरुलाई कम्तीमा मासिक १५ हजारका दरले उपलब्ध गराउन सम्बन्धित निकायमा यस समितिले पहल गर्ने ।

१४. लोककल्याणकारीको रकम, विज्ञापनको रकम कम्तीमा ५० प्रतिशत बृद्धि गर्न सम्बन्धित निकायसँग सशक्त रुपबाट यस समितिले पहल गर्ने ।

१५. सूचना तथा प्रशारण विभागबाट गरिँदै आएको दुर्घटना विमालाई परिवर्तन गरी जीवन बिमा गराउन पहल गर्ने ।

साना लगानी तथा स्वरोजगारमूलक मिडिया समन्वय विभागका संयोजक रमेश कुमार बोहोराले छोटो समयमा कार्यक्रमको तयारी गरेकाले कतिपय कुरा नसमेटिए पनि आगामी दिनमा नियमित रुपमा छलफल गरेर सबै विषय समावेश गर्ने जनाएका छन् । उनले छलफलमा सहभागी सबैप्रति आभार व्यक्त गरेका छन् ।

जमरकट्टेल बंश एकता प्रतिष्ठानको अध्यक्षमा कुमारमणी निर्वाचित

विराटनगर । जमरकट्टेल बंश एकता प्रतिष्ठान नेपाल केन्द्रिय कार्य समितिको अध्यक्षमा कुमारमणी जमरकट्टेल निर्वाचित भएका छन् ।

विराटनगर-१९ वैजनाथपुर स्थित प्रतिष्ठानको कार्यालयमा भदौ ५ गते सम्पन्न ९ औं बार्षिक साधारण सभाले कुमारमणीको अध्यक्षतामा १८ सदस्यीय केन्द्रिय कार्य समिति सर्वसम्मत निर्वाचित गरेको हो ।

समितिको उपाध्यक्षमा कृष्णप्रसाद, विमला, फिणिन्द्र र थिरप्रसाद जमरकट्टेल निर्वाचित भएका छन् । महासचिवमा उदयप्रसाद तथा सचिवमा रबिन र डिल्लीराम जमरकट्टेल निर्वाचिन भएका छन् । कोषाध्यक्षमा टिकाराम जमरकट्टेल निर्वाचित भए । समितिको सदस्यमा लोकनाथ, चिनमाया, एकराज, ख्यामराज, शेषकुमार, घट्टराज, गणराज, कोपिला र कविता जमरकट्टेल चयन भएका छन् ।

२३ सदस्यीय बन्ने सो कार्यसमितिका वाँकी पाँच सदस्य नव निर्वाचित कार्यसमितिको बैठकले चयन गर्ने प्रतिष्ठानले जनाएको छ । समितिले जमर कट्टेलहरुबीच एकता र सहयोग आदान प्रदानमा जोड दिदैं आपसी बन्धुत्वको भावना विकासमा भूमिका निर्वाह गर्नेछ । यसैबीच, निवर्तमान महासचिव थिरप्रसादले प्रस्तुत गरेको आर्थिक बर्ष ०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रम र कोषाध्यक्ष दिब्यराजले प्रस्तुत गरेको आर्थिक प्रतिवेदन साधारण सभाले सर्वसम्मत पारित गरेको छ ।

कार्यक्रममा मोरङको कानेपोखरी-३ निवासी ९० बर्षीया धनकुमारी जमरकट्टेललाई ज्येष्ठताको आधारमा दोसल्ला र सम्मानपत्र प्रदान गरी सम्मानित पनि गरिएको छ ।

सासूको टाँउकोमा खुकुरी प्रहार गरी ज्वाइलेपनि गरे आत्महत्या

सुनसरी । भोजपुरको सानोदुम्बा-५ घर भई धरान-१३ बस्दै आएका ४१ बर्षीय राम बहादुर रम्तेलले आफैले घाँटीमा खुकुरी प्रहार गरी आत्महत्या गरेका छन् ।

बिहिवार बेलुका रम्तेलले ७१ बर्षीय सासु नरमाया भुजेललाई अचानक टाउकोमा खुकुरी प्रहार गरी घाईते बनाएको र आफैले घाँटीमा खुकुरी प्रहार गरी आत्महत्या गरेको भन्ने खबर प्राप्त भए संगै ईलाका प्रहरी कार्यालय धरानबाट प्रहरी टोली खटि गई घाईतेलाई उपचारको लागी बि.पि.कोईराला स्वास्थ्य बिज्ञान प्रतिष्ठान घोपा पठाएको तथा घटना र मृतकको सम्बन्धमा थप अनुसन्धान भईरहेको उक्त कार्यालयले जनाएको छ ।

हार्दिक अनुरोध

- सार्वजनिक स्थलमा छाडा चौपाया नछाडौ ।
- बालश्रमको प्रयोग नगरौं ।
- आफ्नो घर परिसरमा कम्तिमा २ वटा बहु वर्षीय रुख बिरुवा रोपौं ।
- भूकम्प प्रतिरोधि घर निर्माण गरौ ।
- अनुमति लिएर मात्र पसल व्यवसाय संचालन गरौं र वार्षिक नविकरण गरौं ।
- धर्म, संस्कृतिको संरक्षण गरौं ।
- सार्वजनिक स्थलमा फोहर नफालौ । गाउँलाई सफा राखौ ।
- महिला हिंसा अन्त्यका लाग आ-आफ्नो ठाउँबाट काम गरौ ।
- जेष्ठ नागरिकहरुलाई उचित स्याहार सुसार सहित सम्मान गरौं ।

जहदा गाउँपालिकाको कार्यालय मझारे, मोरंग, प्रदेश १

कर तिरौं, राजश्व बढाऔं

कर तिर्नु कानूनी अधिकार मात्र नभएर सम्मान पाउने अवसर पनि हो । त्यसैले कर तिरौं देशको राजश्व बढाऔं ।
स्थायी लेखा नम्बर लिनुहोस ढुक्क भएर व्यवसाय सञ्चालन गर्नुहोस् ।
लेखा राखौं हिसाबमा भर, हचुवामै नतिरौं कर
कर्तव्य ठानेर कर तिरौं नव नेपाल निर्माणमा सहभागी बनौं ।
सामान किनौं गतिलो छानेर बिल मागौं अधिकार ठानेर ।

अन्तरिक राजश्व कार्यालय विराटनगर

प्रहरी जवान आधारभूत तालिम १ सय ३९ औं समूहको ७ सय १४ जना प्रहरी जवानहरु दिक्षित

बिराटनगर । १ नम्बर प्रदेश प्रहरी तालीम केन्द्र रानी बिराटनगरमा संचालित प्रहरी जवान १३९ औ समुहको आधारभुत तालिममा सहभागी ७ सय १४ जना प्रहरी जवानहरु दिक्षित भएका छन् ।

उक्त तालिममा २०७८ साल असोज १७ गते देखी संचालित प्रहरी जवान १३९ औ समुहको २ सय ३४ कार्य दिनको आधारभूत तालिम पश्चात आज विहीवार १ नम्बर प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र रानीको प्राङगणमा आयोजित एक बिशेष कार्यक्रमका बिच १ नम्बर प्रदेश प्रहरी प्रमुख प्रहरी नायव महानिरीक्षक सुदिप गिरीको प्रमुख आतिथ्यतामा दिक्षान्त समारोह सम्पन्न भएको थियो ।

दिक्षान्त समारोहमा १ सय ५४ जना महिला सहित ७ सय १४ जना प्रहरी जवानहरु दिक्षित भएका छन । १ नम्बर प्रदेश प्रहरी तालीम केन्द्र रानी बिराटनगरमा ५ सय २४ जना, १ नम्बर प्रदेश प्रहरी गण रानीमा ९८ जना र नेपाल प्रहरी बिशेष सुरक्षा गण दुहवीमा ९२ जना प्रशिक्षार्थी हरुलाई प्रशिक्षण दिई १ नम्बर प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्रको प्राङगणमा संयुक्त रुपमा दिक्षित गरिएको थियो ।

दिक्षान्त समारोहमा तालिम केन्द्रका सह समादेशक प्रहरी नायव उपरीक्षक चतुर्भुज ओझाले तालिम सम्बन्धि प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नु भई तालिमको दौरानमा प्रशिक्षार्थी हरुलाई नेपाल र नेपाल प्रहरी संगठनको परिचय, सुरक्षा, प्रहरी कार्य तथा अपराध नियन्त्रण, अपराध अनुसन्धान र बिद्यामान कानुन, प्रहरी युक्ती तथा कारबाही लगायतका बिषयमा प्रशिक्षण दिईएको जानकारी गराउनु भएको थियो । दिक्षान्त समारोहमा प्रशिक्षार्थीहरुलाई नेपालको संविधान बमोजिम तालिम केन्द्रका समादेशक प्रहरी बरिष्ठ उपरीक्षक राजेशनाथ बास्तोलाले शब्दमा सफत ग्रहण गराउनु भएको थियो ।

प्रशिक्षार्थीहरुलाई तालिम अवधी भर लिईएको चरणगत परिक्षाको प्राप्ताङ्कका आधारमा सर्वप्रथम हुन सफल प्रशिक्षार्थी प्रहरी जवान अच्युत राज राई सहित विभिन्न ९ बिधामा उत्कृष्ट भएका प्रशिक्षार्थीहरु र तालिममा सहभागी प्रशिक्षक हरुलाई कार्यक्रमका प्रमुख अतिथी प्रदेश प्रहरी प्रमुख प्रहरी नायव महानिरीक्षक सुदिप गिरीले प्रमाणपत्र तथा नगद पुरस्कारद्धारा पुरस्कृत गर्नु भएको थियो ।

दिक्षान्त समारोहका प्रमुख अतिथी प्रहरी नायव महा निरीक्षक गिरीले अत्यन्त चुनौती एवं जोखिमले भरिएको यस मर्यादित प्रहरी पेशामा आफ्ना सन्ततिलाई प्रवेशगर्न हौसला प्रदान गर्नु हुने दिक्षित प्रहरीका परिवारजनमा आभार प्रकट गर्नु भएको छ । साथै वहाँले कार्यक्षेत्रमा मन बचन र कर्मले निष्ठापुर्वक, ईमान्दार र बफादारी भई उच्च मनोवलका साथ जनताको सेवामा खटिन दिक्षित प्रहरी जवानहरुलाई शुभकामना सहितको निर्देशन समेत दिनु भएको छ । त्यसैगरी वहाँले दिक्षित भएका प्रशिक्षार्थी प्रहरी जवानहरु मध्येका सर्वप्रथम हुने प्रहरी जवानलाई दर्ज्यानी चिन्हले सु-शोभन गर्नु भएको थियो ।

दिक्षान्त समारोहमा तालिम केन्द्रका समादेशक प्रहरी बरिष्ठ उपरीक्षक राजेशनाथ बास्तोलाले धन्यवाद ज्ञापन गर्नुहुदै प्रशिक्षण केन्द्रले प्रशिक्षणका दौरानमा भरमग्दुर प्रयत्न गऱ्यो अब कार्यक्षेत्रमा खरो उत्रिने पालो दीक्षित प्रशिक्षार्थीहरुकै रहेको बताउदै समाज र संगठनले अपेक्षा गरे अनुरुप निष्ठापूर्वक कार्य गर्न दिक्षित प्रहरी जवानहरुलाई निर्देशन हुँदै दिक्षित भई जाने प्रहरी जवानहरुलाइ कार्यक्षेत्रको सफलताको शुभकामना समेत दिनु भएको थियो ।

कार्यक्रममा प्रदेश प्रहरी श्रीमती संघकी अध्यक्ष कल्पना गिरी तथा पदाधीकारीहरु, अन्य सुरक्षा निकायका प्रमुख तथा प्रतिनिधीहरु, बिभिन्न सरकारी कार्यालयका प्रमुख तथा प्रतिनिधीहरु, बिभिन्न संघ सस्थाका प्रमुख तथा प्रतिनिधीहरु, पुर्व प्रहरी कर्मचारीहरु, दिक्षित भई जाने प्रशिक्षार्थी प्रहरी जवानका अभिभावकहरु, संचारकर्मी तथा प्रहरी कर्मचारीहरुको उपस्थिति रहेको थियो ।

आधाभूत...

अध्यक्ष पार्वती कुमारी विष्ट, अत्री बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेडका अध्यक्ष माधव प्रसाद खतिवडाले सहकारी संचालनका वारेमा मन्तव्य राखेका थिए ।

त्यसैगरी सहभागीका तर्फवाट महिला क्षमता विकास केन्द्र सहकारी संस्था लिमिटेडका रञ्जना न्यौपाने, अलका बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेडका होम प्रसाद खतिवडा, सहमती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेडका मिना सुवेदी दंगाल, शेर बहादुर सुवेदी र श्याम सन्दर सुतिहारले तालिममा भएको उपलब्धी र कमी कम्जोरीको वारेमा प्रकाश पार्दै यस्ता तालिमहरु बेलाबेलामा सहकारी हरुले गरी राख्नु पर्ने विचार व्यक्त गरका थिए ।

सहभागीहरुलाई आयोजक संस्थाका अध्यक्ष, सह-आयोजक संस्थाका अध्यक्ष र प्रशिक्षकहरुले प्रमाणपत्र प्रदान गरीएको थियो । कार्यक्रम संचालन कृष्ण भट्टराईले गरेका थिए । सहमती बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाका अध्यक्ष राजेन्द्र कुमार थापाको अध्यक्षमा कार्यक्रम सम्पन्न भएको थियो ।

क्राईम अपरेशन
CRIME OPERATION साप्ताहिक

श्रावण महिनाको सर्बोत्कृष्ट प्रहरीमा नेम्बाङ र अधिकारी

बिराटनगर । १ नं. प्रदेश प्रहरी कार्यालय बिराटनगरको अनु सन्धान समुहमा कार्यरत प्रहरी निरीक्षक बबिन्द्र नेम्वाङ र इलाका प्रहरी कार्यालय तिवारी भञ्ज्याङ मा कार्यरत प्रहरी निरीक्षक अर्जुन कुमार अधिकारी श्रावण महिनाको सर्बोत्कृष्ट प्रहरी घोषित भएका छन् ।

प्रहरी निरीक्षक नेम्बाङले बुढिगंगा गाउँपालिका-१ बस्ने दिपेन यादबको १ बर्षीया छोरी निकिशा यादवलाई विराटनगर महानगर पालिका-१२ रोडषेश चोकबाट अनु साह नाम गरेकी महिलाले अपहरण गरी लगेको सम्बन्धमा सुक्ष्म रुपमा अनुसन्धान गरी हत्यामा संलग्न व्यक्ति पत्ता लगाउन सफल भएकोले निजहरुले सम्पादन गरेको उत्कृष्ट कार्यको उच्च मुल्याङकन गर्दै १ नम्बर प्रदेश प्रहरी कार्यालय बिराटनगरले २०७९ साल श्रावण महिनाको सर्वोत्कृष्ट प्रहरी घोषणा गरेको हो ।

प्रहरी कर्मचारीहरुको मनोवल उच्च बनाउने तथा सम्पादित कार्यको उचित मूल्याङकन गर्दै १ नम्बर प्रदेश प्रहरी कार्यालय विराटनगरले १ नम्बर प्रदेश भरीका प्रहरी कर्मचारीहरु मध्येबाट प्रत्येक

प्रहरी निरीक्षक बबिन्द्र नेम्वाङ र अर्जुन कुमार अधिकारी

अनुसन्धान गरी निज बालिकालाई भारतको दरभंगाबाट सकुशल उद्धार गरेका थिए । साथै घटनामा संलग्न व्यक्तिहरुलाई पक्राउ गर्न सफल भएको थियो ।

त्यसैगरी प्रहरी निरीक्षक अधिकारीले भोजपुर नगरपालिका-६ देउराली नजिकै ओडारे भन्ने स्थानमा भोजपुर नगरपालिका-८ पोखरेका ६० बर्षीय सूर्य बहादुर खत्रीलाई अज्ञात व्यक्तिले हत्या गरेको घटनाको महिना सर्वोत्कृष्ट प्रहरी छनौट गर्दै आइरहेको छ । सर्वोत्कृष्ट हुने प्रहरी कर्मचारीलाई पुरस्कृत गरी उत्कृष्ट कार्यको बिवरण सहितको फ्लेक्स प्रिण्ट १ नम्बर प्रदेश प्रहरी कार्यालय बिराटनगर तथा प्रदेश प्रहरी अन्तरगत रहेका इलाका प्रहरी कार्यालय "क" स्तरसम्मका प्रहरी कार्यालयहरुमा १ महिना सम्म राखिदै आईएको छ ।

हार्दिक अनुरोध

- सार्वजनिक स्थलमा छाडा चौपाया नछाडौ ।
- बालश्रमको प्रयोग नगरौं ।
- आफ्नो घर परिसरमा कम्तिमा २ वटा बहु वर्षीय रुख विरुवा रोपौं ।
- भूकम्प प्रतिरोधि घर निर्माण गरौ ।
- अनुमति लिएर मात्र पसल व्यवसाय संचालन गरौं र वार्षिक नविकरण गरौं ।
- धर्म, संस्कृतिको संरक्षण गरौं ।
- सार्वजनिक स्थलमा फोहर नफालौ । गाउँलाई सफा राखौ ।
- महिला हिंसा अन्त्यका लाग आ-आफ्नो ठाउँबाट काम गरौ ।
- जेष्ठ नागरिकहरुलाई उचित स्याहार सुसार सहित सम्मान गरौं ।

धनपालथान गाउँपालिकाको कार्यालय, कर्सिया
मोरंग, प्रदेश १

क्राईम अपरेशन साप्ताहिक पत्रिकाको इ-पेपर
www.crimeoperation.net
मा लगइन गरी हेर्न सम्पूर्ण महानुभावहरुमा हार्दिक अनुरोध गर्दछु । सम्पादक

उद्योगीहरुको समस्या निराकरणको लागि कटिबद्ध भई अघि बढ्ने प्रतिवद्धता

विराटनगर । मुलुककै जेठो उद्योग वाणिज्य संघको रुपमा रहेको मोरंग व्यापार संघमा पाल्नु भएका संघीय संसद, प्रतिनिधि सभाको उद्योग तथा वाणिज्य र श्रम तथाउपभोक्ताहित समितिका सभापति माननीय बिमल प्रसाद श्रीवास्तवले उद्योग, वाणिज्य, श्रम तथाउपभोक्ता सँग सम्बन्धित विषयहरुमा आफूले सरकारका सम्बन्धित निकायहरु सँग समन्वय गरिनै रहेको र कार्यक्रमबाट उठेका विषयहरुलाई पनि गम्भिरता पूर्वक लिई समस्या निराकरणार्थ कटिवद्ध भई अघि बढ्ने प्रतिवद्धता जाहेर गर्नु भएको थियो ।

उक्त कुरा मोरंग व्यापार संघले मोरंग व्यापार संघमा आएका संघीय संसद, प्रतिनिधी सभाको उद्योग तथा बाणिज्य श्रम तथा उपभोक्ताहित समितिका सभापति माननीय श्रीवास्तव लागायतलाई स्वागत तथा छालफल कार्यक्रम राखेका थिए ।

त्यस्तैगरी कार्यक्रममा उपस्थित रहनु भएका राष्ट्रिय सभाका सदस्य एवं पूर्व मन्त्रीमाननीय गोपी अछामीले सरकारबाट उद्योगीहरुको समस्यालाई प्राथमिकताका साथ समाधान गरिनु पर्नेमा जोड दिनु भएको थियो ।

मोरंग व्यापार संघ अध्यक्ष नवीन रिजालले समितिका सभापतिमाननीय श्रीवास्तव सहितको टोलीलाई संघमा स्वागतगर्दै पूर्वका उद्योगी/व्यवसायीहरुका विद्यमान प्रमुख समस्याहरु बारे अवगत गराउनु भई तिनको तत्काले समाधानार्थ सम्बन्धित निकायलाई पहल एवं निर्देशन दिन आग्रह गर्नु हुँदै रिजालले विकसित राष्ट्रबाट विकासशील राष्ट्रको रुपमा स्तरोन्नतीको चरणमा रहेको नेपालका लागि उद्योग, वाणिज्य क्षेत्र सहित श्रम तथा उपभोक्ताहित को अत्यन्त महत्व रहेको बताउनु भएको थियो ।

विद्यमान अवस्थामा उद्योगी /व्यवसायीहरु उच्च बैंक व्याजदर, नीतिगत अनियमितता लगायत विभिन्न समस्याहरुबाट ग्रसित भएको तथा सरकारले केही सिमित व्यक्तिहरुको संरक्षण गर्ने नीतिले समग्र मुलुक भरिकै औद्योगिक/व्यवसायिक वर्ग हतोत्साहित, मीरगञ्जपुल, आई.सी.पी., विराटनगर तर्फको रेल्वे संचालन, तरलता अभाव, बन्द उद्योगले श्रृजित वेरोजगारी आदि विभिन्न समस्याहरु बारे टोलीलाई अवगत गराई तिनको तत्काले निराकरणका लागि कदम चालिनु पर्नेमा जोड दिनु भएको थियो ।

त्यसैगरी चालु आर्थिक वर्षको बजेट बक्तव्यमा उल्लेखित प्रावधानहरुलाई संशोधन गरी बन्द उद्योगहरु खोल्न र मजदूरहरुलाई तत्स्थानमा स्थापित गर्ने वातावरण निर्माण गरिनु पर्ने, बजेटमा गरिएका निर्यात अनुदानका व्यवस्थाहरु व्यवहारमा ल्याइनु पर्ने, सुनसरीको अमडुवामा क्रस बोर्डर औद्योगिक क्षेत्र निर्माण सम्बन्धी बजेटले गरेको सम्बोधनलाई स्वस्फूतर्ताका साथ अघि बढाइनु पर्ने, प्रदेश नं. १ का प्रचुर सम्भावनाका धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थलहरुको समुचित व्यवस्थापन गरी पर्यटन उद्योग लाई प्रवर्द्धन गरिनु पर्ने, निर्यात जन्य स्वदेशी उत्पादनलाई कर, अन्तःशुल्क र भन्सार दरबन्दी मार्फत प्रोत्साहन गरिनु पर्ने, सरकारी निकायकाकामहरु लगानी मैत्री बनाइनु पर्ने, बैंकहरुबाट दिइने कर्जामा वृद्धि गर्नुका साथै वर्तमान व्याजदरलाई न्यूनिकरण गर्ने व्यवस्था गरिनु पर्ने, अनुत्पादक सरकारी खर्च कटौति गरी आर्थिक विकासका क्रियाकलापहरुमा अभिवृद्धि गरिनु पर्ने, ठूलो रकमखर्च हुने नयाँ सरकारी सवारी साधनहरुको खरिदलाई हाल स्थगित गरी पुराना सवारी साधनमर्मत र प्रयोगमाजोड दिइनु पर्ने, नेपाललाई प्रभावित गर्ने भारतीय नीतिहरुको तत्कालिक एवं शुक्ष्म अध्ययन गरी त्यसलाई न्यूनिकरण गर्ने उपायहरु अवलम्बन गरिनु पर्ने, भारतका छिमेकी राज्यहरुका करिब ५० करोड जनसंख्यालाई लक्षित गरी वस्तु र सेवाहरु निर्यात गर्न सकिने वातावरण श्रृजना गरिनु पर्ने, बंगला देशमा नेपाली उत्पादनहरु का लागि सहज बजारीकरणका लागि पहल गरिनु पर्ने आदि विभिन्न सुझावहरु प्रस्तुतगर्नु भएको थियो ।

उद्योग संगठन मोरङका अध्यक्ष सुयेस प्याकुरेलले जि.आई.वायर सहित केही स्वदेशी उद्योगहरुका सन्दर्भमा अर्थ मन्त्रीले गत बजेटमा हुनगएका त्रुटिहरु सच्याउने वाचा गरेता पनि हाल सम्म पनि कुनै कदम नचाल्नु भएकोले स्वदेशी उद्योगहरुको समस्याको उपहास गरेको भानभएको गुनासो व्यक्तगर्नु भएको थियो ।

मोरंग व्यापार संघका निवर्तमान अध्यक्ष प्रकाश मून्दडाले सरकारको अव्यव हारिक नीतिका कारण जि. आई.वायर उद्योगहरु बन्दहुनु मुलुकको लागि दुर्भाग्यपूर्ण रहेको बताउनु भएको थियो भने पूर्व अध्यक्ष खेमचन्द जैनले वस्तु आयातमा कोटा प्रणालीका कारण बजार सन्तुलन विग्रने हुँदा त्यस्ता व्यवस्था खारेज गरिनु पर्ने सुझाव दिनु भएको थियो । त्यसैगरी, पूर्व अध्यक्षश्री ताराचन्द खेतानले उद्योग/व्यवसाय सम्बन्धीनिर्मित नीतिहरु समय सापेक्षित तवरले संशोधन एवं अद्यावधिक गरिँदै जानु पर्ने सुझाव दिनु भएको थियो ।

संघका महासचिव अनिल सारडाद्धारा संचालित उक्त कार्यक्रममा ताराचन्द खेतान सहित सो समितिका संयोजक, माननीय सदस्यहरु, समिति सचिव, नेपालउद्योग वाणिज्य महासंघ प्रदेश नं. १ का प्रतिनिधि, मोरङका प्रमुख जिल्ला अधिकारी, राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय मोरडका उप-अनुसन्धान प्रमुख, विभिन्न ट्रेड युनियन संघ/संस्थाका प्रमुख एवं प्रतिनिधिहरु, मोरंग व्यापार संघ, उद्योग संगठन मोरङ, नेपाल उद्योग परिसंघ प्रदेश नं. १ लगायत विभिन्न संघ/ संस्थाका पदाधिकारीहरु, प्रतिनिधिहरु, संघका महिला उद्यमविकास समिति र युवा उद्यम समितिका संयोजक एवं सदस्यहरु, संचारकर्मीहरु लगायतको उपस्थिति रहेको थियो ।